

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Ханлар МАХМУДОВ

«3» 09 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Право (за фаховим спрямуванням)

освітньо-професійна програма Біотехнології та біоінженерія

спеціальність

162 Біотехнології та біоінженерія

галузь знань

16 Хімічна інженерія та біоінженерія

освітній ступінь

бакалавр

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Полтава

2024-2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Право (за фаховим спрямуванням)» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Біотехнології та біоінженерія спеціальності 162 Біотехнології та біоінженерія

Мова викладання: державна

Розробник: Павло ШВЕДЕНКО, доцент кафедри підприємництва і права, к.ю.н., доцент.

«03» вересня 2024 року

Павло ШВЕДЕНКО

Схвалена на засіданні кафедри підприємництва і права
протокол від 03.09.2024 р. № 1

Погоджено гарантом освітньої програми Біотехнології та біоінженерія

«02» 09 2024 року

Сергій КОРИННИЙ

Схвалено головою ради з якості вищої освіти
спеціальності 162 Біотехнології та біоінженерія
протокол від 3 вересня 2024 р. № 1

Ірина КОРОТКОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (<i>обов'язкова</i> чи <i>вибіркова</i>)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	162БТБбД 2023
Семестр	4
Лекції (годин)	16
Практичні заняття (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни:

З'ясування проблем теорії і практики нормативного регулювання відносин в галузі біотехнології та біоінженерії на національному та міжнародному рівнях, а також формування у здобувачів вищої освіти розуміння сучасної практики правозастосування норм законодавства з можливістю прогнозування його подальших шляхів (тенденцій) розвитку у сфері професійної діяльності.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Історія та культура України, філософія.

4. Компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю у біотехнології та біоінженерії, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів біотехнології та біоінженерії.

Загальні:

K08. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

K09' Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

5. Програмні результати навчання / результати навчання:

ПР23. Вміти використовувати у виробничій і соціальній діяльності фундаментальні поняття і категорії державотворення для обґрунтування власних світоглядних позицій та політичних переконань з урахуванням процесів соціально-політичної історії України, правових засад та етичних норм.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (<i>визначений освітньою програмою</i>)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПР23. Вміти використовувати у виробничій і соціальній	Знати правові норми щодо виробничій та соціальній діяльності, аргументовано висловлювати позицію з питань державотворення, використовуючи правову термінологію. Вміти діяти відповідно до правових норм та етичних

<p>діяльності фундаментальні поняття і категорії державотворення для обґрунтування власних світоглядних позицій та політичних переконань з урахуванням процесів соціально- політичної історії України, правових засад та етичних норм.</p>	<p>принципів у професійній діяльності.</p>
--	--

6. Методи навчання і викладання:

Словесні методи: розповідь-пояснення, бесіда, проблемний виклад. Наочні методи: ілюстрування, демонстрування. Практичні методи навчання: практичні заняття, робота з навчально-методичною літературою, нормативними документами. Інтерактивні методи: дискусії і групові обговорення. Комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання та відеоконтента.

7. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Аграрні правовідносини поняття та структура.

Поняття та особливості аграрних правовідносин, їх елементи. Класифікація аграрних правовідносин. Юридичні факти як підстава виникнення, зміни та припинення аграрних правовідносин. Види аграрних правовідносин. Співвідношення аграрних правовідносин з правовідносинами суміжних галузей права.

Поняття та класифікація суб'єктів аграрного права. Фізичні особи як суб'єкти аграрних правовідносин. Поняття й особливості права засновництва та права участі фізичних осіб в аграрних підприємствах. Підстави, порядок, умови та правові наслідки припинення права членства і права участі фізичних осіб в підприємствах біотехнологічного спрямування. Наймані працівники в сільському господарстві. Правове становище спеціалістів біотехнологічної галузі.

Профілактика та протидія корупції в процесах виробництва біотехнологічної продукції для аграрної галузі.

Тема 2. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ). Правове становище сільськогосподарського кооперативу

Поняття та загальна характеристика правового становища юридичних осіб як суб'єктів аграрних правовідносин. Класифікація юридичних осіб учасників аграрних правовідносин.

Поняття та основні ознаки сільськогосподарських кооперативів. Види кооперативів. Виробничі сільськогосподарські кооперативи як суб'єкти аграрного підприємництва. Обслуговуючі кооперативи та їх види. Принципи їх діяльності. Порядок створення кооперативів.

Тема 3. Правове становище фермерського господарства. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.

Поняття та юридичні ознаки фермерського господарства. Порядок його створення. Вимоги до осіб, що мають право на створення фермерського господарства. Склад фермерського господарства. Порядок та підстави набуття земельних ділянок для ведення фермерського господарства. Поняття та юридичні ознаки особистого селянського господарства. Облік особистих селянських господарств. Суб'єкти права на ведення особистого селянського господарства. Право на земельну ділянку для ведення особистого селянського

господарства. Підстави набуття й правові засади використання земель. Правовий режим майна, що використовується для ведення особистого селянського господарства (суб'єкти та об'єкти права власності).

Тема 4. Земельне право в правовій системі України. Джерела земельного права України.

Поняття і предмет земельного права. Зміст і види земельних правовідносин. Суб'єкти та об'єкти земельних правовідносин. Виникнення, зміст та припинення земельних правовідносин. Правовий механізм реалізації земельно-правових норм. Методи земельного права. Принципи земельного права. Система та структура земельного права. Функції земельного права. Співвідношення та взаємодія земельного права з суміжними галузями правової системи України. Розвиток науки земельного права. Правове забезпечення земельної реформи.

Поняття та особливості джерел земельного права. Класифікація джерел земельного права.

Тема 5. Поняття та особливості земельних правовідносин.

Поняття та особливості земельних правовідносин. Структура земельних правовідносин. Класифікація земельних правовідносин.

Тема 6. Поняття прав на землю. Право власності на землю. Право землекористування: поняття, сутність.

Конституційні основи та особливості права власності на землю. Об'єктний склад права власності на землю. Суб'єкти права власності на землю. Форми права власності на землю. Підстави та порядок набуття права власності на землю. Зміст права власності на землю. Підстави та порядок припинення прав на землю. Правове регулювання обігу земельних ділянок. Охорона права власності на землю.

Право на загальне користування землею. Право на постійне користування землею. Право на оренду землі та особливості концесійного землекористування. Право на земельні сервітути. Право на користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис) та для забудови (суперфіцій). Право на іпотеку землі. Право на земельну частку (пай). Підстави та порядок набуття та припинення права на користування землею. Обмеження прав на землю. Право добросусідства.

Тема 7. Правові основи управління природокористуванням та охороною довкілля (екологічне управління). Екологічні права та обов'язки громадян.

Загальна характеристика управління природокористуванням та охороною довкілля як різновид соціального управління. Поняття та види управління в галузі екології. Екологічне управління як організаційно-правовий механізм довкілля. Інституційна складова організаційно-правового механізму охорони довкілля. Система та повноваження органів управління природокористуванням та охороною довкілля загальної та спеціальної компетенції. Правове забезпечення участі громадськості в екологічному управлінні природокористуванням та охороною довкілля. Становлення та розвиток інституту екологічних прав та обов'язків громадян, їх загальна характеристика.

Тема 8. Правові засади використання біотехнологій в умовах сталого розвитку сільськогосподарського виробництва.

Правова регламентація використання біотехнологій в галузі сільськогосподарського товаровиробництва. Використання біотехнологій в сільському господарстві, як шлях забезпечення продовольчої безпеки держави. Проблеми та шляхи вдосконалення чинного законодавства в сфері біотехнологій та біоінженерії. Проблеми та перспективи сталого розвитку сільських територій.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма 162БТБбд_23			
	Усього	у тому числі		
л		п	с.р	
Тема 1. Аграрні правовідносини поняття та структура.	11,5	2	2	7,5
Тема 2. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ). Правове становище сільськогосподарського кооперативу	11,5	2	2	7,5
Тема 3. Правове становище фермерського господарства. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	11,5	2	2	7,5
Тема 4. Земельне право в правовій системі України. Джерела земельного права України.	11,5	2	2	7,5
Тема 5. Поняття та особливості земельних правовідносин.	11,5	2	2	7,5
Тема 6. Поняття прав на землю. Право власності на землю. Право землекористування: поняття, сутність.	11,5	2	2	7,5
Тема 7. Правові основи управління природокористуванням та охороною довкілля (екологічне управління). Екологічні права та обов'язки громадян.	11,5	2	-	7,5
Тема 8. Правові засади використання біотехнологій в умовах сталого розвитку сільськогосподарського виробництва.	9,5	2	2	7,5
Усього годин	90	16	14	60

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		162БТБбд_23
1	Тема 1. Аграрні правовідносини поняття та структура.	2
2	Тема 2. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	2
3	Тема 3. Правове становище фермерського господарства. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	2
4	Тема 4. Земельне право в правовій системі України. Джерела земельного права України.	2
5	Тема 5. Поняття та особливості земельних правовідносин.	2
6	Тема 6. Поняття прав на землю. Право власності на землю. Право землекористування: поняття, сутність.	2
7	Тема 8. Правові засади використання біотехнологій в умовах сталого розвитку сільськогосподарського виробництва.	2
	Разом	14

9. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		162БТБбд_23
1	Тема 1. Аграрні правовідносини поняття та структура.	7,5
2	Тема 2. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	7,5
3	Тема 3. Правове становище фермерського господарства. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	7,5
4	Тема 4. Земельне право в правовій системі України. Джерела земельного права України.	7,5
5	Тема 5. Поняття та особливості земельних правовідносин.	7,5
6	Тема 6. Поняття прав на землю. Право власності на землю. Право землекористування: поняття, сутність.	7,5
7	Тема 7. Правові основи управління природокористуванням та охороною довкілля (екологічне управління). Екологічні права та обов'язки громадян.	7,5
8	Тема 8. Правові засади використання біотехнологій в умовах сталого розвитку сільськогосподарського виробництва.	7,5
	Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти не передбачена навчальним планом.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
<p>ПР23. Вміти використовувати у виробничій і соціальній діяльності фундаментальні поняття і категорії державотворення для обґрунтування власних світоглядних позицій та політичних переконань з урахуванням процесів соціально-політичної історії України, правових засад та етичних норм.</p>	<p>Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів</p> <p>Семестровий контроль: екзамен</p>

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованим результатом навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та досягнення програмних результатів навчання.

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно навчального плану: екзамен.

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійно і роботи	Екзамен	Тестування	Разом
Тема 1. Аграрні правовідносини поняття та структура.	5	5			10
Тема 2. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ). Правове становище сільськогосподарського кооперативу	5	5			10
Тема 3. Правове становище фермерського господарства. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	5	5			10
Тема 4. Земельне право в правовій системі України. Джерела земельного права України.	5	5			10
Тема 5. Поняття та особливості земельних правовідносин.	5	5			10
Тема 6. Поняття прав на землю. Право власності на землю. Право землекористування: поняття, сутність.	5	5			10
Тема 7. Правові основи управління природокористуванням та охороною довкілля (екологічне управління). Екологічні права та обов'язки громадян.	5	5			10
Тема 8. Правові засади використання біотехнологій в умовах сталого розвитку сільськогосподарського виробництва.	-	5			5
Тестування				5	5
Екзамен			20		20
Разом	35	40	20	5	100

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-5 бали	Студент правильно виконав практичне завдання, спроможний пояснити методику його розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату, бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень набуття практичних навичок, формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
2-3 бал	Студент завдання виконав повністю, але з деякими огріхами, в цілому відповів на поставлені запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел, плутає поняття,

	додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, таким чином, демонструє достатній рівень набуття практичних навичок, формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
0-1 балів	Студент завдання не виконав, не опанував навчальний матеріал теми дисципліни, дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, цілісність розуміння матеріалу з теми дисципліни відсутні, практичні навички не сформовані, що свідчить про низький рівень набутих знань, який не забезпечує формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання тестів

Вид контролю: розв'язування тестів

Кількість заходів: 1

Мета тестового контролю: перевірка успішності засвоєння студентами теоретичного матеріалу та рівня сформованості вмінь і навичок з тем дисципліни.

Час виконання: 20 хвилин

Структура тесту: тест складається з 20 завдань. Відповіді на завдання тесту не потребують словесного вираження думок, а тільки вибору однієї правильної відповіді із запропонованих варіантів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 бали	Завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача, має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; користується широким арсеналом засобів доказу власної думки; розв'язує складні проблемні завдання як навчального, так і практичного характеру; має здібності системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє створювати та розв'язувати проблеми; робить висновки і пропонує рішення для складних навчальних і виробничих ситуацій; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності. Рівень сформованості компетентностей високий – здатність працювати автономно та володіння умінням творчо-пошукової діяльності.
3-4 бали	Завдання виконані повністю, але з деякими огріхами, самостійно здійснює інформаційний пошук і володіє способами систематизації інформації; здатний до самостійного опрацювання навчального матеріалу; у власній аргументації використовує загально-відомі докази, виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача; робить висновки і приймає рішення у складних ситуаціях після консультації з викладачем; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності. Рівень сформованості компетентностей: достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях.
1-2 бал	Завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; наводить аргументи, робить

	необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях. Рівень сформованості компетентностей: середній – уміння вибрати відомі способи дій для виконання фахових завдань.
0 балів	Необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією; виявляє вміння користуватися бібліотекою, однак не докладає зусиль для пошуку необхідної інформації; не має навичок працювати з джерельною базою; необхідні практичні вміння і навички не сформовані. Рівень сформованості компетентностей: низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид контролю: екзамен проводиться усно за екзаменаційними білетами, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю.

Мета підсумкового контролю: перевірка успішності засвоєння студентами теоретичного матеріалу та рівня сформованості вмінь і навичок з навчальної дисципліни та умінь здобувачів вищої освіти використовувати набуті компетентності та програмні результати навчання для виконання практичних завдань.

Час виконання: 20 хвилин

Зміст і структура екзаменаційних білетів: Екзаменаційні білети містять запитання та завдання, засвоєння яких передбачено робочою програмою навчальної дисципліни. Кількість завдань у екзаменаційному білеті чотири, складність запитань і завдань, викладених у білетах, для екзамену є приблизно однаковою і дає змогу здобувачу вищої освіти за час, відведений для відповіді, ґрунтовно та в повному обсязі розкрити зміст усіх запитань і завдань. Кожне завдання максимально оцінюється у 5 балів, максимальна сумарна кількість балів за іспит становить 20 балів.

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 балів	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу дисципліни, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, оптимально й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, може аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності.
4 бали	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу дисципліни, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного застосування; студент має навички користування нормативним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

3 бали	Відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати завдання на рівні відтворення, аналогічно до тих, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і помилок, які може усувати за допомогою викладача, має навички користування нормативним матеріалом; допускає 3-4 помилки.
2 бали	Студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; здатний вирішувати завдання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності та допускає 5-6 помилок.
1 бал	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення, виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня, допускає грубі помилки.
0 балів	Студент не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно; незнання значної частини навчального матеріалу, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Засоби навчання: інформаційний супровід із використанням платформи Moodle; комп'ютер (ноутбук) – 1 шт.; пристрій мультимедійний (проектор) – 1 шт.; проекційний екран – 1 шт.; телевізор – 1 шт.; DVD плеєр – 1 шт.; презентації.

11 Політика навчальної дисципліни

1. **Щодо термінів виконання та перескладання:** практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу директорату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.

2. **Щодо академічної доброчесності:** здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти

Полтавського державного аграрного університету, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті.

3. Щодо відвідування занять: навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

4. Щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти: на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

5. Щодо оскарження результатів оцінювання: після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

14. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні:

1. Конституція України : Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80.#Text>
2. Цивільний кодекс України № 435-ІVІ від 16.01.2003.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Господарський кодекс України № 436-ІV від 16.01.2003.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card2#Card>
4. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-ІІІ
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
5. Закон України «Про оренду землі» від 06.10.1998 № 161-ІVІV
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>

Основні:

6. Аграрне право. Підручник. Видання 2-ге, змінене (Ювілейна серія «НЮУ 215 років»). За редакцією А.М. Статівки. Харків: Право, 2019. 416 с.
7. Земельне право: підручник НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого»; за ред. М. В. Шульги. Харків: Право, 2018. 520 с.
8. Шульга М. В., Гордєєв В.І., Санніков Д. В. Земельне право. Посібник для підготовки до іспиту. Харків: Право, 2019. 278 с.
9. Цивільне право. Конспект лекцій для студентів спеціальності 081 «Право» денної та заочної форм навчання, Терещук Г. А. Луцьк: ЛНТУ, 2017. 267 с.
10. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 736 с

Допоміжні:

11. Дубович О., Шведенко П., Кальян О. Цивільний позов в кримінальному процесі. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 5(11). С. 247–262. URL: <http://surl.li/krfs>
12. Кальян О.С., Купчення Л.І., Шведенко П.Ю. Окремі питання захисту прав суб'єктів природоохоронних відносин у сільськогосподарському виробництві. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № 3. С.215-218. URL : <http://surl.li/krfru>
13. Yasnolob I., Chayka T., Gorb O., Shvedenko P., Protas N., Tereshchenko I. Comparative and legal analysis of foreign experience of credit and state support of agricultural producers. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 2017. P. 1442-1450 (Scopus).
14. Shvedenko P. Comparative and legal analysis of foreign experience of credit and state support of agricultural producers. *Management of 21st century: globalization challenges*. Collective Scientific Monograph. Prague 1, Czech Republic, 2018. P. 463-468. (Monograph).
15. Yasnolob I.O., Chayka T.O., Gorb O.O., Kalashnyk O.V., Konchakovskiy Ye.O., Moroz S.E., Shvedenko P.Yu. Using resource and energy-saving technologies in agricultural production as a direction of raising energy efficiency of rural territories. *Ukrainian Journal of Ecology*, 2019. 9(1); 244-250. (Scopus).
16. Gorb O., Yasnolob I., Chayka T., Shvedenko P. Ecological-agrochemical land evaluation and classification under organic farming. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 2020. 11(6). P.588–1595 (Scopus).
17. Demianenko N., Yasnolob I., Gorb O., Shvedenko P., Bardina T. Innovative approaches to the formation and development of the startup ecosystem. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 2021. 12(3). P. 668–676 (Scopus).
18. Shevchenko N., Marukhlenko O., Trach O., Shvedenko P., Dubovych O. The Use of Data Analytics in Public Administration for Corruption Prevention During Hybrid Warfare, *Pakistan Journal of Criminology*, 2024. 16(2). P. 943–958. (Scopus).

Інформаційні ресурси:

19. Законодавство України: офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
20. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>.
21. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
22. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
23. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/pravo>.
24. European Court of Human Rights. URL: <https://hudoc.echr.coe.int>
25. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Page/1>
26. Офіційний сайт Верховного Суду. URL: <https://supreme.court.gov.ua>.
27. Пошуково-аналітичний портал “Суд на долоні”. URL: <https://comp.com.ua>
Опендатабот : сторінка пошуку судових рішень. URL: <https://court.opendatabot.ua>